

Foment de les ciutats comestibles amb l'espigolament de l'arbrat urbà i l'empoderament dels col·lectius per adoptar sistemes alimentaris més sostenibles a Barcelona

Beneficiari: Espigoladors
Ubicació: Espanya, Europa
Període de la subvenció: 2024-2026
Tipus de subvenció: suport al programa durant tres anys
Delegació a Catalunya,
Protecció del Medi Ambient i la Biodiversitat
Lloc web: espigoladors.cat

Espigoladors és una organització catalana sense ànim de lucre que lluita contra les pèrdues i el malbaratament alimentari i alhora empodera les persones en risc d'exclusió social. Des de l'any 2014 l'organització es planteja tres reptes essencials: reduir el malbaratament alimentari, garantir el dret a una alimentació saludable i generar oportunitats laborals per als col·lectius vulnerables. Espigoladors fomenta l'espigolament, la pràctica tradicional de recollir els excedents, com el blat i els fruits secs, un cop feta la collita. Espigoladors pretén revifar i promoure aquesta pràctica com a estratègia per reduir les pèrdues agrícoles i el malbaratament alimentari, garantir l'accés igualitari a una alimentació adequada per a tothom i impulsar la transformació social. Des de l'any 2014 l'organització ha recuperat excedents espigolant explotacions agrícoles i abordant les deficiències del sector agroalimentari. Els aliments espigolats es donen a entitats socials que combaten la desigualtat social i defensen l'accés universal a una alimentació adequada.

Als pobles i a les ciutats hi ha diferents arbres fruiters, inclosos tarongers, oliveres i ametllers, però una gran part dels seus fruits s'acaba llençant i l'erari públic acostuma a fer-se càrrec del cost d'eliminar-los. El 2021 Espigoladors, en col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona i organitzacions locals, va collir les taronges amargues dels arbres de la ciutat per fer-ne melmelada, que després es va donar a entitats socials que ajuden els col·lectius vulnerables. En els darrers quatre anys, el projecte s'ha ampliat i ha involucrat més entitats socials i persones voluntàries.

El 2024 Espigoladors va llançar Urban(eat)a per fer créixer aquesta iniciativa. El projecte, que compta amb l'ajuda de la **Fundació Nando i Elsa Peretti - Delegació a Catalunya** (NaEPF), s'ajusta a la missió de la fundació de fomentar una relació harmoniosa entre l'ésser humà i la natura. Fomenta les prioritats mundials en matèria de sostenibilitat i el canvi sistèmic mentre se centra en iniciatives locals de Catalunya. A més, Urban(eat)a afavoreix l'economia circular, impulsa la inclusió social i posa de relleu la col·laboració local i el compromís comunitari.

Els objectius d'Urban(eat)a són que l'arbrat públic passi de ser un element decoratiu a una font productiva d'aliment, promoure la coordinació comunitària i reduir el malbaratament alimentari. Gràcies a l'espigolament de l'arbrat urbà, el projecte involucrarà la ciutadania, inclosos els col·lectius vulnerables, perquè participi en la collita i el processament dels fruits procedents de l'arbrat públic. El projecte fomenta les ciutats comestibles, enforteix els sistemes alimentaris locals i contribueix a la conservació de la biodiversitat i la mitigació del canvi climàtic.

El projecte pretén fomentar les ciutats comestibles amb les accions següents:

1. Canviar la percepció de l'arbrat urbà, tot convertint-lo en una font d'aliment i integrant-lo en els sistemes alimentaris urbans.
2. Reduir el malbaratament alimentari organitzant almenys 45 espigolaments urbans amb 900 participants per collir fruits.
3. Evitar que es malbaratin fins a 16.800 kg d'aliments i produir 38.850 pots de melmelada i oli d'oliva.

4. Empoderar els col·lectius vulnerables fent participar persones en risc d'exclusió social en l'espigolament i el processament dels aliments i així donar-los experiència i oportunitats laborals.

5. Conscienciar la ciutadania mitjançant 90 tallers de formació sobre els sistemes alimentaris sostenibles i la prevenció del malbaratament alimentari.

El 2027 el projecte vol crear un programa d'espigolament sostenible de l'arbrat urbà, elaborar un marc jurídic per als sistemes alimentaris urbans i crear un model replicable que es pugui traslladar a altres ciutats i afavoreixi la sobirania alimentària, l'acció climàtica i la inclusió social.